

Korelacija i regresija – seminar

Doc. dr. sc. Lidija Bilić-Zulle, dipl. inž.
specijalist medicinske biokemije

Zavod za laboratorijsku dijagnostiku KBC Rijeka
Katedra za medicinsku informatiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Podsjetnik

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

Je li ispravno računati Pearsonov koeficijent korelacije za stupanj opekлина na tijelu i trajanje bolničkog liječenja izraženo u danima?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? Biochemia Medica 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

U istraživanju povezanosti raspoloženja i količine tekućine (vode) unesene pijenjem tijekom dana dobivena je povezanost $r = 0,12$; $P = 0,003$. Je li ispravno tumačiti kako postoji značajna povezanost raspoloženja i količine popijene tekućine?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? Biochemia Medica 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

U istraživanju povezanosti visine tijela i biološke dobi dobivena je korelacija $r = 0,97$; $P = 0,001$. Možemo li zaključiti kako su visina i dob nesumnjivo zaista izvrsno povezani?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? Biochemia Medica 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

U istraživanju povezanosti koncentracije alkohola u krvi i prometnih nesreća utvrđeni su $r = 0,78$; $P = 0,002$. Možemo li zaključiti kako uzimanje alkohola nesumnjivo uzrokuje prometne nesreće?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? Biochemia Medica 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

Usporedbom katalitičke koncentracije dvaju enzima u krvi ispitanika dobivena je povezanost $r = 0,52$; $P = 0,002$. Možemo li zaključiti kako vrijednosti enzima imaju 52% zajedničkih vrijednosti katalitičke koncentracije?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? *Biochemia Medica* 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Primjer za raspravu - korelacija*

Ispitana je povezanost vremena provedenog u radu s računalom i brzine pisanja teksta na računalu u žena ($n_1=60$) i muškaraca ($n_2=40$). Koeficijent korelacije za žene iznosi $r_1 = 0,70$, a za muškarce $r_2 = 0,50$ i oba su statistički značajna. Možemo li zaključiti kako je $r_1 > r_2$, tj. da je u žena veća povezanost vremena provedenog u radu za računalom i brzine pisanja teksta na računalu?

* Udovičić M, Baždarić K, Bilić-Zulle L, Petrovečki M. Što treba znati kada izračunavamo koeficijent korelacije? *Biochemia Medica* 2007;17(1):10-5.

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Usporedba dvaju koeficijenata korelacije

- za ista obilježja u dva uzorka ispitanika
- utvrđuje se značajnost razlike dvaju "r"
- ovisi o vrijednosti r i n

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Može li se iz jedne varijable predvidjeti druga?

- statistički test

REGRESIJSKA RAŠČLAMBA

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Regresijska raščlamba

... matematički model koji daje što točniju procjenu koliko će se promijeniti promatrana zavisna varijabla (kriterij) kao odgovor na promjenu nezavisne varijable (prediktora).

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Uvjeti za izračunavanje regresije

- postojanje korelacije između ispitivanih varijabli
- ravnomjerno raspršenje rezultata oko pravca regresije
- kvalitetan ispitivani uzorak (nasumično uzorkovanje)

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Regresijska raščlamba

- linearna regresija
- višestruka regresijska raščlamba
- logistička regresija
- Passing-Bablok regresija

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija

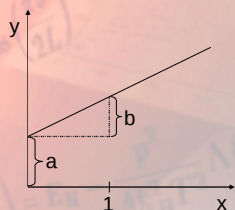
- matematička povezanost...
- ...dvaju pokazatelja (x i y)
- nezavisna mjerenja
- koliko promjena jednog (x) određuje promjenu drugog (y):
 - x: nezavisna varijabla (prediktor)
 - y: zavisna varijabla (kriterij)
- rezultat: jednadžba pravca: $y = a + bx$
tj. $y = \beta_0 + \beta_1 x$

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija

- $y = a + bx$; a = odsječak; b = nagib

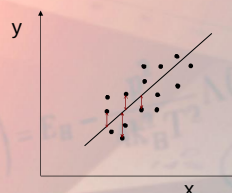
- $y = x$; idealan pravac kroz ishodište, a = 0; b = 1

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija

- metoda najmanjih kvadrata:
 - način utvrđivanja položaja regresijskog pravca među točkama
 - najmanji mogući zbroj kvadrata odstupanja pojedinačnih točaka od pravca po osi y, tj. suma kvadrata udaljenosti $(y - y_1)^2$ svih točaka

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija

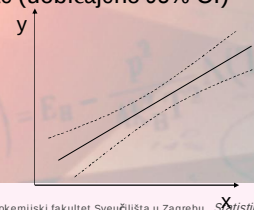
- pogreška prognoze (rezidual) – variranje rezultata oko pravca
- standardna pogreška prognoze – prosjek kvadrata udaljenosti svih točaka od pravca regresije;
 - naziva se i standardna devijacija reziduala (po smislu odgovara standardnoj devijaciji aritmetičke sredine)

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija

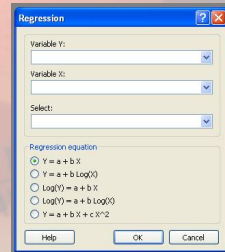
- granice pouzdanosti
 - raspon vrijednosti rezultata unutar kojeg s određenom sigurnošću nalazimo predviđene rezultate (uobičajeno 95% CI)

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

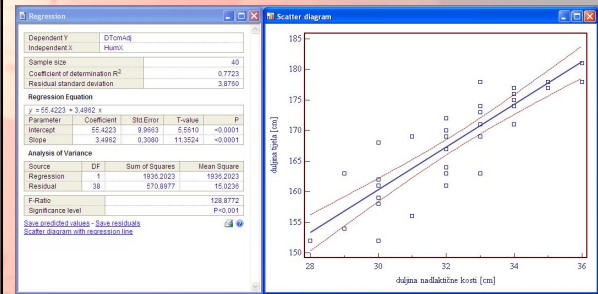
Linearna regresija

- kako se zadaje

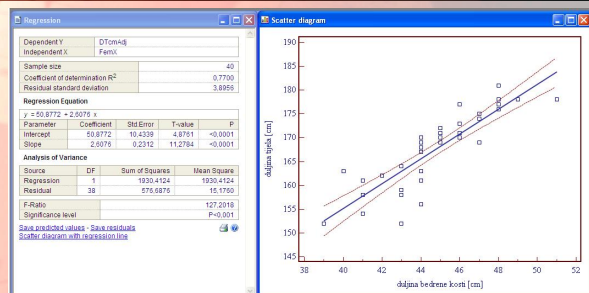
Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija - rezultat

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Linearna regresija - rezultat

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Višestruka regresijska raščlamba

- omogućuje:
 - predviđanje zavisne varijable (kriterija) iz više nezavisnih (pokazatelja, prediktora)
 - nemaju svi pokazatelji istu vrijednost u predviđanju
 - pojedinačni značajni pokazatelji mogu izgubiti značajnost u višestrukoj regresiji

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Višestruka regresija

- rezultat:

Dependent Y		DTom4q		
Method	Forward			
Enter variable if P <	0.05			
Remove variable if P >	0.1			
Sample size				40
Coefficient of determination R ²				0.8203
R ² -adjusted				0.8109
Multiple correlation coefficient				0.9090
Residual standard deviation				3.4305
Regression Equation				
Independent variables	Coefficient	Std Error	t	P
(Constant)	47.3234			
HumX	1.8444	0.5580	3.305	0.002
FibX	1.6848	0.4955	3.392	0.001
Variables not included in the model				
FemX				88.0109
RadX				
TibX				
UlnX				
Analysis of Variance				
Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	
Regression	2	2071.6390	1035.8195	
Residual	37	435.4510	11.7692	
F-Ratio			88.0109	
Significance level			P=0.001	
Zero order correlation coefficients				
variable	r			
FemX	0.877			
HumX	0.879			
FibX	0.880			
RadX	0.855			
TibX	0.819			
UlnX	0.855			

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Logistička regresija

- pronalazi najbolji odgovarajući matematički model za predviđanje dihotomnog ishoda iz niza nezavisnih varijabli
- značajka ishoda: dihotomnost, tj. dva moguća ishoda (0/1)

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Passing-Bablok regresija

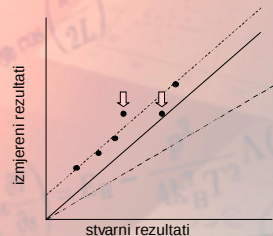
- model linearne regresije koji pretpostavlja kako niti jedna od dvaju varijabli nije niti zavisna niti nezavisna
- najčešće: usporedba dvaju metoda mjerenja
- rezultat: vrijednost odsjeka i nagiba pravca s intervalom pouzdanosti koji ukazuju na postojanje stalne ili proporcionalne razlike između mjerenja

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Passing-Bablok regresija

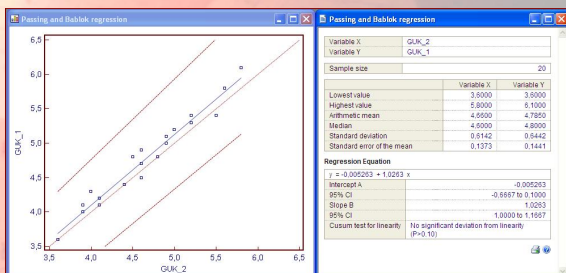
- grafički prikaz

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

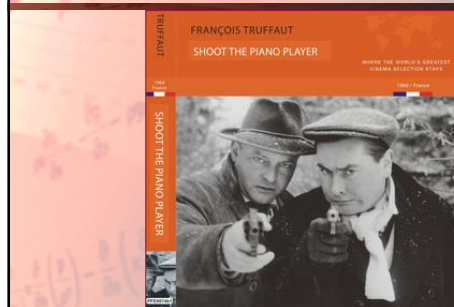
Passing-Bablok regresija

MedCalc® Version 9.3.9.0
Windows 98/NT/Me/2000/XP/Vista
<http://www.medcalc.be>
Copyright © 1993-2007
Frank Schoonjans

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Vaša pitanja...

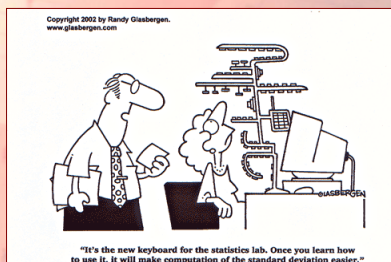
Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Moji odgovori... 😊

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Hvala na pozornosti

Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Statistika

Lidija.Bilic-Zulle@medri.hr

Pitanja S6

1. Može li se korelacijom tumačiti uzročno-posljedična veza i zašto?
2. Kako se uspoređuju dva koeficijenta korelacije?
3. Što je regresijska raččlamba?
4. Koji uvjeti trebaju biti zadovoljeni za izračunavanje regresije?
5. Što predstavlja linearna regresija?
6. Objasnite jednadžbu pravca na grafičkom prikazu.
7. Objasnite metodu najmanjih kvadrata i što predstavlja standardna pogreška prognoze?
8. Koje su značajke višestruke regresije i kada se ona upotrebljava?
9. Koje su značajke logističke regresije i kada se ona upotrebljava?
10. Koje su značajke Passing-Bablok regresije i kada se ona upotrebljava?

